

De comeback van Ariëns?

Gebed en actie: de twee waren voor priester Alphons Ariëns (1860-1928) onafscheidelijk verbonden doordat hij Christus in zijn leven centraal stelde. Daarmee wijst hij de hedendaagse katholieke een weg om met de uitdagingen van de (post)moderne tijd om te gaan.

Ronald Valk

Alphons Ariëns (1860 – 1928) was tegelijk parochiepriester en sociaal voorman. Het katholieke verenigingsleven van vóór de jaren zestig was mede aan hem te danken en hij was de geestelijk mentor van de eerste Nederlandse katholieke premier, Charles Ruys de Beerenbrouck. Actief gaf hij vorm aan een grotere inbreng van leken binnen de Kerk, hij was pleitbezorger van het missiewerk van de Nederlandse Kerk in de ontwikkelingslanden en ga zo maar door. Dat is de zichtbare kant van Ariëns, wiens leven ons toont dat er vele verschillende manieren en gezichtspunten zijn om het geloof te beleven en uit te dragen, die naast elkaar hun bestaansrecht hebben. Maar daarnaast was Ariëns ook de man van het intense gebedsleven. Zelf vond hij het instellen van de eucharistische aanbidding in zijn parochie in Maarssen een van de belangrijkste daden uit zijn leven.

Duizendpoot

Maar wie was Ariëns nu echt? Hoe moet je zo'n duizendpoot karakteriseren? Zijn activiteiten dreigen het zicht op zijn persoonlijkheid en spiritualiteit te vertroebelen – temeer daar hij het vrijwel nooit over zichzelf had. Eén strategie is om de werkelijkheid te vereenvoudigen. Dat is ook gebeurd: Ariëns is tegenwoordig vrijwel uitsluitend nog bekend als 'sociaal voorman'. Zelfs bij mensen die hem kenden, had hij de naam van een weliswaar vroom maar toch vooral praktisch mens. Gerard Brom, zijn eerste biograaf, schrijft: "Naar zijn brieven en artikelen of zelfs zijn preken te oordelen, had hij niet de buitengewone genadegaven van een bevoorrecht mysticus." Maar toen een parochiane onverwachts bij hem kwam trof zij Ariëns met opgeheven handen biddend aan, omstraald door een mysterieus licht. Ze mocht niets zeggen. Ariëns' discretie was zó effectief dat er al vroeg een eenzijdig beeld van hem ontstond.

De liefde van Christus

In de laatst verschenen biografie (2008) probeert priester Henri ten Have aan alle facetten van Ariëns' persoonlijkheid en de spiritualiteit recht te doen. Die komen samen in één punt, de priesterlijke spiritualiteit met als motor Christus zelf. Alles wat Ariëns deed, was gebaseerd op

zijn roeping tot het priesterschap, uit zorg voor de mensen die aan hem waren toevertrouwd.

Deze zorg betrof niet alleen zijn eigen parochianen, maar alle mensen die een beroep op hem deden. Ariëns maakte geen onderscheid tussen zielzorg en sociale zorg, omdat beide onderdeel waren van de zorg die hij in navolging van Christus voor de naaste had. De motor hierbij was Christus zelf: Ariëns was en dacht christocentrisch. Dat uitte zich naar buiten toe in al die activiteiten, en naar binnen toe in een intens gebedsleven. Dat laatste hield hij zoals gezegd deels voor zichzelf, maar de mensen merkten wél op dat hij op uiterst devote wijze de Mis celebreeerde.

Voor Alphons Ariëns was er geen scheiding tussen persoonlijke heiliging en uiterlijke activiteit, en juist hierin, zo laat Ten Have zien, schuilde zijn vernieuwende kracht.

Terugkijkend kunnen we zeggen dat hij vooruit liep op de vernieuwende impulsen sinds het Tweede Vaticaans Concilie, met name op de exhortatie *Pastores Dabo Vobis* van Johannes Paulus II over de priestervorming.

Vernieuwende kracht

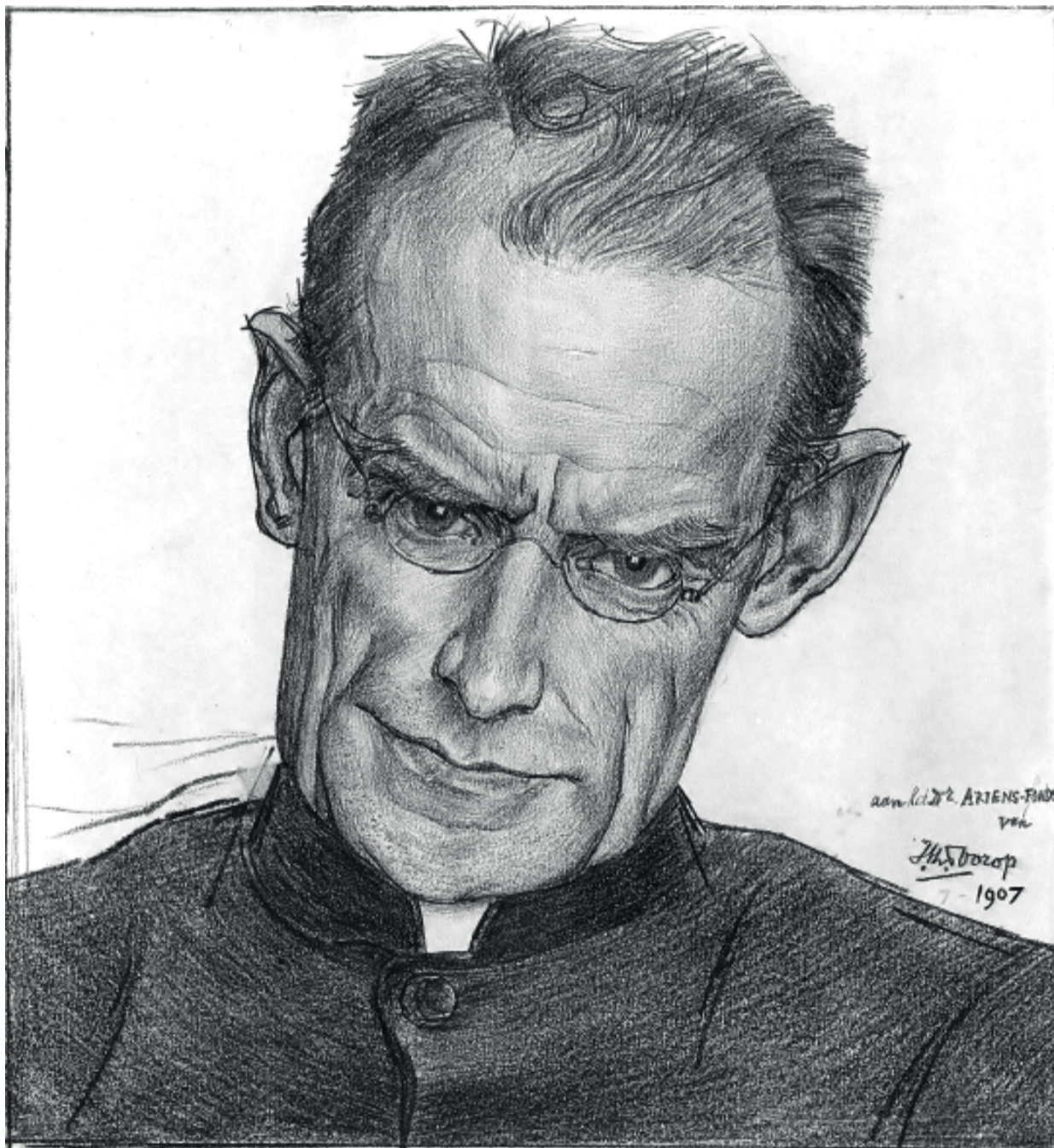
Gaat er van Ariëns nu ook een vernieuwende kracht uit in de huidige tijd? Hij laat met zijn leven en werk zien hoe hetatholicisme staat voor eenheid in verscheidenheid. Het concept 'eenheid in verscheidenheid' is heden ten dage een uitdaging en aanleiding voor gewetensonderzoek.

Sommige katholieken treden de moderne en postmoderne tijd tegemoet door de eenheid te benadrukken en een defensieve houding aan te nemen. Anderen willen zich aanpassen aan de postmoderne verscheidenheid om de

aansluiting met de huidige tijd toch maar vooral niet te verliezen. Ariëns toont een derde weg – een weg die gelijktijdig een innerlijke weg van gebed en gewetensonderzoek is en een uiterlijke weg van praktische naastenliefde. Een weg ook met een prijs: de eenheid van de liefde van Christus is weliswaar de Vrede en de Rust zelf, maar die liefde laat ons in de verscheidenheid van de wereld geen rust. Ariëns' derde weg is daarom zo paradoxaal als het Evangelie zelf en kent geen comfortzones.

H.W.M. ten Have, *De liefde van Christus laat ons geen rust – een spirituele biografie van Alphons Ariëns*. Uitg. Valkhof Pers, 192 pp., € 17,50, ISBN 978 90 5625 287 8

Op 27 augustus vindt de jaarlijkse Ariëns herdenking plaats, tevens de opening van het collegejaar van het Ariënsinstituut. Aanvang 09.00 uur bij het graf van Ariëns. Aansluitend om 10.00 uur H. Mis in de H. Hartkerk in Maarssen (Breedstraat 3). Om 10.00 uur H. Mis in de kerk met mgr. Woorts als hoofdccelebrant.

Alphons Ariëns was tegelijk parochiepriester en sociaal voorman.

Zaligverklaringsproces

Er loopt een zaligverklaringsproces in het Vaticaan met betrekking tot Ariëns. Momenteel wordt er een dossier vervaardigd dat door de Congregatie van de Zalig- en Heiligverklaringen zal worden beoordeeld. Dit kan leiden tot de erkenning van Ariëns als Eerbiedwaardige Dienaar Gods.

Voor de volgende stap, de eigenlijke zaligverklaring, is er ook nog een wonder (een wetenschappelijk niet verklaarbaar fenomeen) nodig op voorspraak van Alphons Ariëns.

Hoewel er in de documentatie over hem zeker sprake is van gebedsverhoringen, is er momenteel geen geschikt wonder bekend – dat wil zeggen, niets wat zó goed gedocumenteerd is dat daarover een proces binnen het Vaticaan kan worden gevoerd.

Concrete gebeurtenissen, niet van horen zeggen, die zijn gedocumenteerd (bijvoorbeeld genezingen met een medisch dossier) kunnen worden gemeld bij het Ariëns-Comité: secretaris Jan Hinke (secretariaat@arienscomite.nl) of bij vicepostulator Henri ten Have (postulazione.ariens@arienscomite.nl).